

Nasionale Landbou Jeugskou

Konyne Handleiding

2022

INHOUD

- 1. INLEIDING**
- 2. WAT IS 'N KONYN**
- 3. BEHUISING / SANITASIE**
- 4. VOEDSEL / VOEDINGSWAARDE**
- 5. TELING**
- 6. GESONDHEID / SIEKTES**
- 7. RASSE EN LIGGAAMSTIPES**
- 8. VOORBEREIDING VIR SKOU**
- 9. RIGLYNE VIR VOORBEREIDING VAN KONYNE VIR SKOU**
- 10. RIGLYNE TYDENS SKOONMAAK VAN JOU KONYN**
- 11. RIGLYNE VIR SKOU**
- 12. VOLLEDIGE VOLGORDE VAN DIE SKOUPROSES**

1. INLEIDING

Konyne maak uitstekende troeteldiere en is 'n wonderlike stokperdjie. Dis egter onmoontlik om 'n troeteldier behoorlik te versorg of veel met 'n stokperdjie te bereik as 'n mens nie oor die basiese inligting oor die onderwerp beskik nie. Dit verskaf 'n mens ook groot bevrediging om ekstra uitdagings met jou troeteldiere of stokperdjies aan te durf. Waar kry jy 'n groter uitdaging as om jou diere vir 'n skou in te skryf? Om te skou kan groot vreugde of diepe teleurstelling veroorsaak, maar dit is altyd 'n ervaring waaruit jy baie leer, selfs na hoeveel jare.

Om konyne te teel is 'n boerdery-onderneming en dis moeilik om rigiede reëls neer te lê. Wat vir een werk, deug nie noodwendig die beste vir 'n ander nie. Jy kan dit dus nodig vind om met verskeie metodes te eksperimenteer en dan by die een te hou wat jou die beste pas.

In hierdie handleiding gaan die basiese feite gegee word oor sekere aspekte van hoe om konyne te teel en te skou, ook party van die veranderlikhede.

Voorts, voorspoed met die stokperdjie wat jy gekies het en mag dit vir jou baie vreugde en bevrediging bring.

Des Hees

2. WAT IS 'N KONYN?

Konyne is nie soos algemeen aanvaar word, 'n knaagdier nie. Ons kan die leek egter kwalik vir so 'n mistasting blameer terwyl dierkundiges konyne jarelank as Duplicidentia van die orde Rodenta geklassifiseer het. Hierdie klassifikasie was daaraan te wyte dat die konyne se snytande (voortande) in werklikheid twee tande is wat agtermekaar sit. Dit was eers veel later dat die Duplicidentia as 'n eie orde, naamlik Lagomorpha, geklassifiseer is, omrede hulle 28 tande het, vergeleke by die knaagdier se 16. Lagomorpha word in twee spesies onderverdeel. Een spesie sluit konyne en hase in, die ander is vir die muishase. Die normale liggaamstemperatuur vir 'n konyne is tussen 38.5 °C - 39.5 °C. Konyne kan nie sweet nie en om dié rede is daar ander verkoelingsmeganismes wat konyne van gebruik maak.

- a) Om hulle af te koel, strek hulle hulself uit om liggaamsoppervlak te vergroot. Hulle ore is ook baie belangrik vir temperatuur regulering.
- b) Hoë temperatuur veroorsaak verminderde inname van water wat dehidrasie tot gevolg het en dood kan veroorsaak.

Hoewel konyne en hase tot dieselfde spesie behoort (en hulle word dikwels verkeerde benamings gegee) verbaster hulle nie met mekaar nie. Hulle verskil in vele opsigte, ondermeer wat leefgewoontes aangaan. Die konyne graaf hom byvoorbeeld onder die grond in, terwyl die haas bogronds leef. Verskille kan ook tussen 'n konyne en haas, by hulle pasgebore kleintjies gesien word. Pasgebore konyntjies se ogies is toe, sonder hare en kan nie rondbeweeg nie. Hasies kom oop oë in die wêreld, pelsies inkluis en hulle kan rondspring.

Konyne word al sedert 1 000 VC deur mense in hokke aangehou. In die Middeleeue is hulle as slagdiere in die kloosters aangehou omdat die fetusse of pasgebore, klein konyntjies nie as vleis beskou is nie en hulle tydens Vastyd geëet kon word. 'n Aantal variasies is voor die 18de eeu aangeteken, waaronder kleurverskille soos die Hollandse skakering en die Angora "wol"-variasie. Die pragtige mutasies soos die pragtige Rex en Satynpels wat ons deesdae op die skoubank sien, is eers later met groot sorg geteel. Van die ander rasse het sommige uit toevallige kruisteling ontstaan, maar is meestal die resultaat van sorgvuldige studie van genetica en beplande teling.

Waarom word konyne vandag aangehou?

Die antwoord is om 'n verskeidenheid redes, waaronder:

As troeteldiere
Vir hulle vleis
Vir kommersiële doeleindes (om geld te maak)
Vir terapeutiese of rehabilitasie-doeleindes
Vir navorsing of laboratorium doeleindes

Maak nie saak om welke redes hulle aangehou word nie, die konyne bly steeds een van die interessantste, wonderlikste en liefdevolste diertjies wat daar is.

3. BEHUISING / SANITASIE

Konyne is maklik as dit by huisvesting kom. Sommige mense hou hulle troetelkonyne sommer in hul huise aan, of laat hulle in die tuin bly. Ander hou hulle in kolonies aan. Die meeste telers hou hulle konyne egter in individuele kooitjies (hokke). Maak nie saak hoe en waar 'n mens jou konyne aanhou nie, daar is egter sekere vereistes waaraan jy moet voldoen. Dit geld vir skuiling, vir skoon, droë en trekvrye omstandighede.

Skuiling

'n Konyne kan gemaklik wees onder 'n verskeidenheid temperature, veral solank dit aan die koel kant is. Hulle kan egter van oormatige hitte beswyk. Dit is ook raadsaam om konyne, veral gekleurdes, weg te hou van direkte sonlig omdat dit die pels "doodmaak" en die kleur verbleik.

'n Konynmannetjie wat vir verskeie dae aaneen aangehou word in temperature wat meer as 29.4 °C bereik, sal tydelike steriliteit ondervind. Ouer konynmannetjies is meer geneig om vatbaar te wees as jonger konynmannetjies. Manlike konyne kan tydelike steriliteit ervaar vir 60 tot 90 dae. (Om hierdie rede verkies sommige mense, veral buitelandse telers, om hulle konyne in donker omstandighede te huisves).

Sindelikheid

Hoewel konyne in onhigiëniese omstandighede aangeteel en gefloreer het, is hulle vatbaar vir siektes. Daar word dus aanbeveel dat hulle omgewing skoon en higiënies gehou word sodat hulle hulle volle potensiaal kan bereik. 'n Siek of besmette konyne sal nie op skou toegelaat word nie. As dit wel deurglip en ten toon gestel word, sal die beoordeelaar dit diskwalifiseer en isoleer.

Trek-vry

Soos reeds gesê kan konyne groot temperatuur-verskille verduur, veral aan die koue kant. Hulle is egter baie gevoelig vir 'n trek. As daar 'n trek in hulle hok is, kan dit talle probleme veroorsaak, soos verkoues, snuifsielte (pasturella) en selfs oorontsteking. Hierdie kan almal dodelike siektes wees en voor jy weet waar jy is kan jy sonder konyne sit.

Klammigheid

Visse floreer in water. Grond gebonde skepsels het wel drinkwater nodig om te leef, maar vind dit uiters onaangenaam en ellendig om in klam toestande te moet leef.

Hok-grootte

In die ou dae is gereken dat 'n konynhok 0,1 vk meter per 500 g volwasse gewig moet wees. Vandag verkies die meeste telers standaard grootte hokke. 'n Teelhok is normaalweg 900 mm wyd x 600 mm diep x 450 mm hoog vir die meeste medium en groot rasse. Kleiner hokke word soms vir klein rasse gebruik. Sommige kommersiële telers verkies egter hokke van 600 mm x 600 mm x 300 of 450 mm en plaas die teelkas dan aan die hok se buitekant. Onthou altyd om die lengte van jou arm in gedagte te hou by die koop of bou van 'n hok. Dit bly ongemaklik om in die hok te moet inklim ten einde 'n konyne uit 'n hoek uit te kry.

Benodigde materiaal

As die hok onderdak gehou word, is 'n draadhok voldoende. Die hok kan egter van enige materiaal gemaak word, mits sekere dinge in ag geneem word. Dit is naamlik dat konyne

aan alles kou, veral aan hout; staal word baie warm en baie koud; asbestos word koud en konyne sal daaraan kou. Daarbenewens moet in gedagte gehou word dat die hok gereeld skoongemaak en ontsmet moet word. Voorsiening moet ook vir kos en water gemaak word. As jy op 'n soliede pleks van 'n draadvloer besluit, onthou dan dat dit baie gereelde skoonmaak vereis. Dit is dan goed om die vloer met saagsels of strooi te bedek.

Higiëne

Alle kos- en waterhouers behoort daaglik skoongemaak te word. Die hok moet eenkeer per week skoongemaak word, meer dikwels as dit 'n soliede vloer het, en eenkeer per maand ontsmet word. Alle keutels/drolletjies moet daaglik verwyder word. Verder moet dopgehou word dat daar nie 'n samepakking van vlieë of insekte plaasvind nie of dat daar nie 'n stank opbou nie. Die oorsaak van hierdie probleme moet opgespoor en dadelik verwyder word. Onthou altyd, voorkoming is die beste medisyne.

4. VOEDSEL / VOEDINGSWAARDE

Soos reeds gesê is konyne nie vitterig oor kos nie en ek het al gehoor van konyne wat druiwe, appels, mieliepap met melk en selfs sjokolade eet en geniet.

Nietemin, konyne benodig wel 'n hoë proteïene-dieet, normaalweg tussen 12% en 14%, hoewel sommige aanvoer dat hulle tot 18% nodig het. Gevolglik gebruik die meeste mense een van die korrelkosse vir konyne wat in die handel beskikbaar is. Sommige eksperimenteer met ander dierekosse. Daar word beweer dat kosse wat ureum bevat liefs vermy moet word. Dis makliker om die konyne korrelkosse te voer as ander kosse, omrede dit die essensiële vitamienes bevat.

- Vitamiene A, is hoofsaaklik om die algehele gesondheid en groei van die konyn te handhaaf, asook vir die behoorlike funksionering van die senuwee en voortplantingstelsel. Help ook met goeie fisiese ontwikkeling. Vitamiene A word gevind in groen grasse, wortels en hooi.
- Vitamiene B speel 'n belangrike rol in die sel-metabolisme van die konyn.
- Vitamiene D speel 'n belangrike rol in die groei van die konyn en bevorder die vorming van beenweefsel. Vitamiene D is essensieel in die winter vir die konyn. Vitamiene kan verkry word in melk en enige gras wat uitgedroog is in die son.

Verskillende vervaardigers gebruik egter verskillende bestanddele en daar moet nie skielik van een soort korrelkos na 'n ander oorgeskakel word nie. Daar moet geleidelik oor 'n paar dae na die nuwe korrel of ander kos oorgeskakel word, byvoorbeeld 25%, 50%, 75%, 100%.

Hierdie metode om na nuwe kosse oor te skakel kan baie probleme met diaree (buikloop) uitkakel. Daar is opgemerk dat sekere probleme kan ontstaan of uitgekakel word deur die konyne verskillende kosse of korrels van verskillende vervaardigers te voer. Hierdie probleme kan wissel. Konyne kan hulle eetlus verloor, hulle kos uit die voerbak krap. Dit kan hulle groei beïnvloed (voedsel-omsetting), hulle pels kan sagter of growwer word. Dit kan veroorsaak dat pasgespeende kleintjies vrek en kan selfs tot onreëlmatighede met bevrugting lei.

Hierdie probleme word nie oornag merkbaar nie, maar vereis volgehoue waarneming oor 'n tydperk van ses maande of selfs 'n jaar. 'n Mens moet ook in gedagte hou dat ander faktore die probleem kon veroorsaak of uitgekakel het.

Die meeste telers is dit eens dat volwasse "groot" konyne tussen 110 g en 120 g korrelkos per dag moet kry. Daar is egter twee gedagteskole oor die voeding van sogende wyfies (wyfiekonyne met kleintjies wat drink) en speenkonyntjies (kleintjies van tot 12 weke oud). Een skool verkies dat kos te alle tye beskikbaar moet wees en dat die konyntjies eet na gelang hulle lus het. Die ander skool wil hê dat voeding van jongs af gerantsoeneer word.

Korrelkos moet met ander soort hooi aangevul word vir vulstof en ruvoer. 'n Happie groenvoer of groente dan en wan is in orde, maar weereens te veel op 'n keer kan buikloop veroorsaak.

Jy kan konyne ook net groenkos voer, maar dan moet jy hulle groter hoeveelhede voer (ongeveer 1 kg per dag). Die konyne moet dan ook twee keer per dag gevoer word, want verlepte lowwe moet nie in die hok gelos word nie. Die meeste soorte groenkos is geskik. Sommige is natuurlik voedsamer as ander en elke konyn sal sy eie voorkeur hê. Ek is gesê om hulle nie rabarber, tamatieplante, rou aartappels en uie te voer nie omdat hulle daarvan kan vrek. Gevolglik het ek hierdie besondere groenkos vermy. Ek het hulle egter die meeste ander groenkosse gevoer, waaronder grassnysels (wat nie gespuit is nie), snoeitakkies van bome, blomknoppe, ens. Ek het teeldiere selfs kakiebos gevoer. Sommige sê dit ontworm hulle, maar ek het gevind dit help om vlieë uit die hokke weg te hou. Party mense sê konyne wat in beperkte ruimtes gehou word, moenie te veel slaai gevoer word nie.

Konyne is by geleentheid om besondere redes ook hawermout, sonneblomsaad, grondboontjies en dies meer gevoer, soos byvoorbeeld voor 'n skou om die pels se glans te verhoog.

In die ou dae het telers hulle eie rantsoene ontwikkel. Omdat hierdie kos nie in korrelvorm was nie, het die konyne baie vermors. Die gebruik het feitlik verdwyn. Voorts het ek ook gesien en vemeem dat konyne aanvullende voedings van mieliepap met melk, of selfs brood kry.

Nog 'n noodsaaklikheid vir enige konyn is vars water. As hy korrelkos gevoer word, is dit nodig om hom twee tot drie keer per dag water te gee. 'n Konyn kan tot 'n liter water per dag drink. Iemand het my vertel sy drie konyne het vir 'n jaar lank niks water gedrink nie. Ek het dit baie eienaardig gevind en by verdere navraag is ek meegedeel dat hulle uitsluitlik op groenkos gevoer is. Die basiese bestanddeel was vyf slaaiblaar per dag. Die rede vir hierdie abnormaliteit kan wees omdat slaai 'n hoë waterinhoud het.

5. TELING

Jy het nou jou konyne gekoop, jy het hulle gehuisves, proefnemings gemaak waarmee om hulle te voer en nou wil jy met hulle teel. Wat nou? Sit jy maar net die mannetjie en die wyfie bymekaar en hoop vir die beste, of beplan en organiseer jy die paring en teling van jou diere met sorg? Dis jou keuse, afhangende van wat jy wil bereik. Weereens het jy sekere basiese inligting nodig en ek wil nog die een sien wat skoudiere op 'n "mog't 'n troffe" manier kan teel.

'n Konyn se dragtyd (die tyd vanaf paring tot geboorte) is tussen 30 en 32 dae. Ek sal vir jou inligting gee oor teling onder beheerde omstandighede, want ek glo dis al manier as 'n mens konyne wil skou. Daar is verskillende menings oor wanneer en hoe om konyne te teel. Kommersiële telers teel op 'n siklus van vyf weke, d.w.s. die wyfie gooi elke vyfde week 'n werpsel af en begin teel terwyl sy nog jonk is. Die doel is om die maksimum uit 'n wyfie te teel en die ondememing so winsgewend moontlik te maak.

Sommige wat vir skou teel, glo jy moet nooit met 'n konyn teel wat onder stres verkeer nie, onder meer voordat die dier volgroeid is of selfs terwyl dit verhaar, d.w.s. die ou pels afgooi en 'n nuwe pels groei. Party teel uitsluitlik vir skou. Hulle paar die diere só dat hulle kroos op 'n sekere ouderdom geskou kan word. Die meeste telers werk egter volgens 'n vaste stelsel, byvoorbeeld 'n siklus van tien weke waardeur hulle op die duur die beste resultate vir albei doeleindes behaal.

Die konyne word in aparte hutte gehuisves sodat teling beheer kan word. Aangesien 'n konyn plekgebonde is, moet die wyfie na die mannetjie se hok geneem word. Die mannetjie behoort die wyfie te probeer beklim kort nadat sy in sy hok geplaas is. As die wyfie gereed is, sal sy haar agterlyf lig sodat die mannetjie met haar kan paar. As hulle klaar gepaar het, val die mannetjie af, gewoonlik sykant toe, maar soms agteroor. Sommige mense los die wyfie daar totdat sy drie keer gedek is, normaalweg binne 10 tot 20 minute. Ander neem die wyfie weg en plaas haar 12 uur later terug.

Hierna verloop alles normaal vir 28 dae, behalwe dat sommige telers die wyfie se voeding na 14 dae vermeerder. Op 28 dae kry die wyfie 'n neskas met nes materiaal. Die neskas kan wissel in vorm en grootte, soos die teler verkies. Soos reeds gesê kan dit binne die hok geplaas word of aan die buitekant gehang word. Die wyfie bou dan haar eie nes. Gewoonlik sal die wyfie haar kroos sonder enige probleem in die wêreld bring en versorg. Hier is 'n paar wenke om ingedagte te hou vir geval daar wel probleme opduik. As die wyfie nie maagpels uitpluk na die geboorte nie, en dis koud, vang haar, pluk van haar maagpels uit en plaas dit in die nes. Dis gewoonlik genoeg om haar te laat onthou om die werkie self verder te voltooi. As die wyfie haar kleintjies buite die neskas kry en hulle is warm, kan hulle - en die pels - eenvoudig in die neskas gesit word. Vryf hulle met 'n handvol pels. As die kleintjies egter koud is, hou hulle aan die kop vas, dompel hulle so diep moontlik in warm water, vryf hulle met 'n lap droog en sit hulle in die neskas.

Omdat die wyfie net agt spene het, gebeur dit soms dat sy te veel kleintjies het en nie almal kan voed nie. Dit kan selfs soms ook gebeur al het sy net 'n paar kleintjies. As jy 'n ander wyfie het met 'n werpsel van ongeveer dieselfde ouderdom, kan jy haar as pleegma vir party van die eerste een se kleintjies gebruik. Dit werk goed as die twee werpsels verskillende rasse (tipes) is, maar dit kan jou rekords deurmekaar krap as hulle dieselfde ras en kleur is. Ek het egter ook wyfies met groot werpsels gesien wat twee neste in die kas maak, die kleintjies verdeel en heel vrolik 12 pragtige babas grootmaak.

Party telers sê jy moenie die nes vir 'n dag nadat die wyfie kleintjies gekry het, versteur nie. Ander sê jy moet eers vaselien aan die wyfie se neus smeer voordat jy die pleeg kleintjies aan haar laat drink. Ek het nie een van die twee toepaslik vir my program gevind nie. Ek kan in die kaste werk selfs terwyl die wyfie besig is om kleintjies te kry, hoewel ek dit nie sou aanbeveel nie. Ek vryf die pleegkleintjies net eers met pels uit die pleegma se nes en sit hulle dan tussen haar eie neer.

Sodra die ma geboorte geskenk het, behoort jy haar rantsoen te verdubbel en dit, indien moontlik, met 'n bietjie groen lusern of ander groen happies aan te vul om melkproduksie te stimuleer.

Na 'n dag of twee sal die kleintjies se pels begin groei en na sowat 10 of 12 dae behoort hulle ogies oop te gaan. In die loop van die derde week behoort die kleintjies hulle neskas te begin verlaat en soliede kos te begin eet. Die kleintjies kan op drie weke gespeen word (van hulle ma weggeneem word) en dit is die normale gebruik by kommersiële telers. Dis gewoonlik die

gebruik om hulle twee weke nadat die wyfie weer gepaar het, te speen, tensy die kleintjies natuurlik te groot geword het en die ma nie gepaar het nie.

Sommige telers voer aan dat die speen-konyntjies in die hok gelaat en die ma verwyder word, om stres te voorkom. Die meeste telers speen hulle egter deur hulle na 'n ander hok/hokke of selfs kolonies oor te plaas. Welke metode ookal gevolg word, is dit noodsaaklik om die geslagte voor die 14de week te skei ten einde ongewenste swangerskappe te voorkom.

Die meeste telers meen dat 'n mannetjie vir 'n dag gebruik moet word en dan vir twee dae moet rus om sy kragte te herwin. Ek het egter 'n enkele mannetjie drie tot vier keer 'n dag gebruik en hom dan vir 'n week laat rus. As gevolg van hierdie "reëls" het jy een mannetjie vir 10 wyfies in 'n teelsiklus van vyf weke nodig, of een mannetjie vir 20 wyfies in 'n siklus van tien weke.

Probleme gebonde met teling

Valse swangerskap (Pseudoswangerskap) is 'n kondisie waar die konynwifie swanger voorkom en swangerskap eienskappe toon, maar nie werklik swanger is nie. Die rede vir die tipe verskynsel kan wees as gevolg van teling met 'n steriele konynmannetjie, of as gevolg van fisiese stimulasie van 'n ander konynwifie (deur 'n konynwifie wat op ander konynwiefies klim) wat 'n fisiologiese respons uitlok en voorkom asof die geklimde wyfie swanger is. Die vals swangerskap duur ongeveer 17 dae en geen teling in die tyd sal plaasvind nie, dit is 'n natuurlike verskynsel en sal nie die konynwifie nadelig beïnvloed nie.

Konynwifie is nie swanger na teling nie. Die probleem kom voor as gevolg van oorgewig konynmannetjies wat lei tot verlies van libido. Ander faktore wat bydra tot telingsprobleme sluit in onvoldoende voedingswaardes wat die konyne ontvang, sowel as beserings wat konyne opdoen.

6. GESONDHEID / SIEKTES

Hulle sê 'n goeie boer sal enige probleem onder sy vee agterkom nog voordat daar enige uiterlike tekens is. Dit is waar, maar dis geen toorkuns nie. Die hele geheim is dat so iemand by sy/haar diere betrokke is en op hulle gewoontes bedag is. As jy jou eie konyne self voer en water gee, sal jy dadelik agterkom as hulle nie behoorlik eet of drink nie. Deur die keutels/drolletjies dop te hou, sal jy dadelik enige verandering (sagtheid) in die keutels/drolletjies opmerk. As jy gewoon is om jou konyne dop te hou, sal jy gou agterkom hoe elke konyne hom op verskillende tye en onder verskillende omstandighede gedra. As jy oplettend is, sal jy dit gou-gou raaksien as 'n konyne hom snaaks gedra of lusteloos voorkom. Hierdie is almal verklik-tekens wat die konyneboer sal opmerk en mense met sy voorgegewe "toorkuns" beïndruk.

'n Gelukkige en tevrede konyne wat in higiëniese omstandighede bly, sal normaalweg nie baie probleme hê nie. Maar selfs in konyneboerderye wat ten beste bedryf word, kan en sal daar dan en wan 'n probleem opduik. Die doel in hierdie hoofstuk is nie om van jou 'n veearts te maak nie, maar om jou 'n idee van party van die algemeenste probleme te gee, asook 'n klompie goedkoop boererate.

Wanneer tekens van swak gesondheid tydens skou geïdentifiseer word, moet die oorsaak, behandeling en voorkoming aangespreek word. Jy word aangemoedig om self navorsing te doen om volledige kennis van konynsiektes te kry omrede die lys nie volledig is nie.

Parasiete

Parasiete onder konyne is 'n algemene probleem en word soms nie inwendig of uitwendig opgespoor nie. Simptome van parasiete varieër en so ook die oorsake. Indien die konyn enige simptome ervaar moet proffesionele hulp verleen word.

Kondisie	Simptome	Oorsaak	Behandeling	Voorkoming
Oorkanker	<ul style="list-style-type: none"> - Dit begin in die basis van die oor as 'n skurwigheid. - Word vinning groter en kan versprei. - Krap van ore en skud van kop. 	Besmetting van die binne-oor vind plaas a.g.v. 'n myt.	Die goedkoopste is om baba-olie of soetolie toe te dien. Dit sal herhaaldelik toegedien moet word, want die oorkanker hervat maklik.	Isoleer geïnfecteerde konyn. Maak ore gereeld skoon met watte en olie.
Pels myte, vlooië en luise	<ul style="list-style-type: none"> - Verlies van hare om die gesig, nek en rug. - Kaal kolle op die lyf. 	Myte bekend as : Listropharcy gibus	“Cat flea powder” kan toegedien word. Herhaal toediening om die siklus van die myt tenvolle te beheer.	“Rodent” beheer, en bedding gereeld skoon te maak en sodoende sanitasie te handhaaf.
Coccidiosis	<ul style="list-style-type: none"> - Diarree. - Verminderde eetlus. - Lusteloos. - Gewigsverlies - Drink nie. 	Word veroorsaak deur 'n enkelsel parasiet of protozoa wat die lewer en ingewande aantast.	Anti-coccidiosis behandeling soos toxoplasmosis kan toegedien word. Sulfaquinoxaine kan in water en kos gegee word.	Hou hokke skoon. Hoogs aansteeklik. Oorlewing baie min.

Algehele kondisie

Die lys met die simptome, oorsake en behandelings moet nie gesien word as volledige maniere om die verskeie kondisies te bekamp nie. Indien die konyn enige simptome ervaar moet professionele hulp verkry word.

Kondisie	Simptome	Oorsaak	Behandeling	Voorkoming
<p>Seer hakke</p> <p><i>(Rex meer geneig om dié kondisie te kry omdat hul pels van nature korter is)</i></p>	<p>Ontstekenig a.g.v. sekondêre infeksie aan die onderkant van die hakke omrede daar haarverlies voorkom onder die pote. Dit laat die ontsteekte area droog en rooi voorkom.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Dun hare wat die pote bedek. - Lang toonnaels. - Vuil of geroeste oppervlaktes soos stukkende draad oppervlaktes. 	<p>Deur 'n vaselien mengsel aan te maak of genesende olie toe te dien.</p>	<p>Deur 'n soliede area in die hok te plaas vir die konyn om op te rus bv. 'n mat of plank.</p>
<p>Pasturella</p> <p><i>(Kom in verskeie vorme voor maar die mees algeme vorm nl. "Sniffels")</i></p> <p>Hoogs aansteeklik</p>	<p>Tas die asemhalings kanaal (longe) aan. Dit is sigbaar as 'n wit slymerigheid in die neus. Die konyn het 'n nat nies en vryf die slymerigheid met sy voorpote af, wat dan aangepak raak.</p>	<p>Dit word deur die <i>Pasturella sp.</i> organisme veroorsaak. Die verspreiding word geïnduseer deur stres.</p>	<p>Entstof is deur Onderstepoort ontwikkel wat elke 6 maande toegedien moet word. Die probleem kom voor dat dit 'n knop ontwikkel, en die beoordeelaars dit sien.</p>	<p>Stres te minimaliseer wat die konyn ervaar. Die doeltreffendste is om die siek konyn uit te sit. Indien uitsit nie moontlik is nie, moet die konyn geïsoleer word. Die probleem met isolasie is dat die konyn verder agteruit sal gaan en sekondêre infeksies, soos absesse ontwikkel voordat dit sterf.</p>
<p>Absesse (Swere)</p>	<p>Dit kom voor as knoppe op die konyn se lyf gevul met etter.</p>	<p>Beserings wat die konyn opdoen. Verskeie sekondêre bakteriese infeksies kan absesse tot gevolg hê.</p>	<p>Die sweer moet oop gedruk word indien dit nie self oopbars nie, daarna moet soveel as moontlik etter uitgedruk word. Die wond moet ontsmet en bedek word met genesende olie of 'n mengsel van Vaselien en blomswael</p>	<p>Goeie sanitasie. Hou naels kort. Hou wonde skoon.</p>

Kondisie	Simptome	Oorsaak	Behandeling	Voorkoming
<p>Wanokklusie</p> <p><i>(Wanaansluiting van die tande. Die Nederlandse dwerg is meer geneig om die kondisie te kry, ook bekend as “buck teeth”)</i></p>	<p>Verlenging van die tande en kan tot uit die mond in die neus in opgroei en vorm 'n volkome sirkel.</p>	<p>Konyne se tande (en naels) groei voortdurend. Die kake is volmaak pasgese sodat die tande in die kouproses afslyt. As die kake nie behoorlik afslyt nie, groei die tande totdat die konyne nie meer kan eet nie en sterf. Dit word veroorsaak deur beserings maar is meer geneig om 'n telingsgebrek te wees.</p>	<p>Die tande kan geknip word sodat die konyne kan eet.</p> <p>Of</p> <p>Hout kan gegee word om aan te kou.</p> <p>Wortels en blare is belangrik.</p>	<p>Deur selektiewe teling toe te pas om foutiewe gene uit te skakel. Die kondisie kom eers in die derde of vierde geslag voor. Dus kan 'n groot deel van die teeldiere al die geen dra.</p>
<p>Skewe nek</p>	<p>Die konyne draai sy nek skeef na een kant toe en lei uiteindelik tot algehele verlies van balans.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Inflamasie a.g.v. bakteriese infeksie van die binne-oor. - Telings gebrek. - Beserings. 	<p>Tetracycline salf kan as 'n oordruppel daaglik toegedien word. Meeste gevalle is daar nie 'n geneesmiddel nie en moet die dier uitgesit word.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Resperatoriese infeksie minimaal te hou. - Kyk na teling. - Moet nie die konyne in 'n trek laat staan nie.
<p>Wonde</p>			<p>Genesende olie of Vaselienmengsel</p>	

Kondisie	Simptome	Oorsaak	Behandeling	Voorkoming
Gastriesistase "fur blockage"	<ul style="list-style-type: none"> - Diarree. - Min of geen eetlus gepaard met gewigverlies. - Keutels sal hare in hê. 	Blokkasie van die dermkanaal, wat die natuurlike vloei van kos via die spysverteringsstelsel belemmer a.g.v. die opeenhoping van hare in die spysverteringstelsel.	Mineraalolie kan toegedien word op klein skaal.	Deur daaglik growwe voer vir die konyn te voer wat meer geneig is om die kondisie te verkry nl. Angora ras
Diaree (Buikloop)	Los keutels en in uiterste gevalle 'n vuil anus.	Weens die tipe dieet van die konyn, asook verskeie bakterieë	<ul style="list-style-type: none"> - Verwyder alle kos. - Voer net droë gras of hooi en gee baie vars water. - 'n Oplossing met 'n swaelbasis is beskikbaar wat by die drinkwater gevoeg kan word. 	Dieet met 'n hoë veselinhoud kan gegee word. Moet nie skielik kos verander nie.
Myxomatose (Virus)	<p>Opgeswelde oë. Lusteloosheid. Swelling ontwikkel verder oor die lyf en kan tot velbloeding lei. Moeilike asemhaling. Verminderde eetlus. Koors. Lei tot sterftes 1 tot 2 weke vanaf infeksie.</p>	Byt van muskiete en vlieë.	Vee oë met skoon water uit.	Hou hokke skoon. Vat ou kos weg wat vlieë kan lok.

Swangerskap gepaarde kondisies

Kondisie	Simptome	Oorsaak	Behandeling	Voorkoming
Mastitis	Ontsteekte, geswelde warm melkkliere wat hard voorkom. Kan koors veroorsaak	Bakteriese infeksie veroorsaak die kondisie en kan voor geboorte of na spening van die kleintjie voorkom.	Antibiotika toe te dien en die melkklier te melk.	Monitor die produksie van die melkklier en speen die melkklier indien die hoeveelheid melk wat geproduseer word meer is as wat opgeneem word deur die kleintjies

Ten slotte, hierdie lys is nie volledig nie.

Daar is egter nog heelwat ander probleme wat jy kan teëkom in die beoefening van jou stokperdjie, maar oor hulle sal jy maar self 'n bietjie meer navorsing moet doen. Dus, as enige probleem verseg om weg te gaan, of as iets ongewoons gebeur, ontbied jou veearts. As hy nie weet wat verkeerd is nie, is hy beter in staat om uit te vind.

Voorkoming is beter as genesing.

7. RASSE EN LIGGAAMSTIPES

Vir etlike jare is daar nou al 'n verbod op die invoer van konyne. Toe mense nog kon invoer, het hulle nie altyd topgehalte diere gekry nie. Daarbenewens het Suid-Afrikaners 'n neiging tot kruisteling, veral as daar kommersieël geteel word. Die gevolg hiervan is dat die diere wat vir skou geskik is, beperk is. Daar is ook probleme wat dopgehou moet word wanneer met sekere rasse geteel word. Ek sal probeer om 'n kort oorsig van die rasse wat in hierdie land beskikbaar is, te gee, asook om na sommige rasse, wat in Zimbabwe beskikbaar is, te verwys. Ongelukkig kan ons nie enige van hulle konyne invoer nie. As jy jou egter in Zimbabwe bevind, kan jy probeer om sommige van hulle rasse te sien.

Die doel van die verskeie rasse in die handleiding is om hul eienskappe uit te lig en te kan identifiseer, en indien die skouman nie 'n "suiwer" ras konyn het nie (meeste konyne is kruistelings van verskillende raskonyne) sal geen punte af getrek word nie. Die skou van konyne gaan nie oor jou ras konyn nie, maar oor jou as skouman.

Liggaamstipes

Liggaamstipe is 'n ander metode om konyne te klassifiseer. Daar is hoofsaaklik 5 liggaamstipes.

“Semi-arch”

Die “arch” of buig is kenmerkend, dit begin by die agter kant van die skouers waar dit uitstrek tot by die stert. Sluit in Engelse, Flapore en Chinchilla Giganta ras konyne in.

Silindries

Die liggaamstipe het 'n lang en silindriese bou. Sluit in die Himalaja konyn.

Kompak

Meeste van die konyne is klein en lig.

Sluit Engelse Angora, Havana, Jersey Wooly, Nerderlandese Dwerg en die Hollandse konyn in.

“Full Arch”

Dié tipe liggaamsbou toon natuurlik meer ’n regop posisie. Die buig “arch” is vanaf die nek na die heupe en stert.

Sluit in Belgiese haas, Swart en Taan

Kommersieël

Hiedie liggaamsbou is meer gebasseer op die ideale vleis produserende rasse. Hierdie tipe konyne is groter met ’n gladde buig “arch” van die rug na die agterbene.

Sluit in Franse Angora, Kaneel, Kaliforniese Harlekyn, New Zealand, Rex, Satyn

Rasse

VERTOONRASSE

Angora

Drie Angora-soorte is na hierdie land ingevoer, elk verskillend en met sy besondere eienskappe. Ongelukkig is hulle ook verbaster en moet mens baie versigtig met hulle wees.

Engelse Angora

'n Klein konyne, gewig ongeveer 2,7 kg, ronde lyfie soos 'n sneeubal. Die Engelse Angora het baie fyn (sagte) hare. Die enkele haar (sommige mense noem dit verkeerdlik wol), individueel gemeet, is uiters dun. Daar word kledingstukke (truie, ens) van die hare gebrei. Dit word dikwels met ander vesels soos wol gemeng as dit gespin word om dit sterker te maak. Die Engelse Angora word vandag selde op skou gesien omdat hy nie soveel "wol" soos die ander twee soorte lewer nie. Soms word gekleurde Angoras as Engelse Angoras aangebied, maar hierdie is gewoonlik kruisteling of gekleurde Duitse Angoras.

Duits

'n Groot konyne van tot 5 kg met 'n dikker haar as sy Engelse neef. Die Duitse Angora se vag is ook deurspek met 'n groot aantal baie growwe, lang, reguit hare, steekhare, in engels, *guard hair*, genoem. 'n Kombinasie van hierdie hare maak dat die "wol" op sy eie gespin kan word. Hierdie "wol" word oorsee vir termiese onderklere gebruik. As hierdie diere geskou word is dit 'n vereiste dat hulle betreklik ruie, langhare op hulle ore en pote moet hê.

Frans

Hierdie konyne is in die 1980's tydens die "Angorawol-voorspoedgolf" ingevoer. Hulle hare was veronderstel om tussen die ander twee rasse s'n te wees wat dit ideaal maak om klere van te brei. Die diere wat ingevoer is, het egter nie aan enige skou-standaard voldoen nie.

Dis ongelukkig baie moeilik om vandag 'n "suiwer" Angora-ras te kry. Daar is 'n aantal mense wat nog 'n Angora het of aanhou, en daar is 'n "Angora-plaas" op Oudtshoorn, maar net een persoon in KwaZulu Natal wat gereeld skou.

'n Angora moet gereeld gepluk of geskeer word (hy word vir sy hare aangehou), anders word dit 'n onbeheerbare gekoekte massa en kan die dier vrek. Vir skou verwag mens 'n haardos van byna 100 mm lank. Tydsberekening en opkaming is dus baie belangrik.

Belgiese Haas

Hoewel dit 'n konyne is, lyk hy soos 'n haas en vandaar sy naam. Dis 'n groot dier van 4 kg, maar vanweë sy gestalte het dit 'n groter hok nodig as enige ander konyne van 'n soortgelyke gewig. Dit het ook 'n effens korter pels as die meeste ander konyne en dit is dus raadsaam om hulle op soliede vloere te hou. Die haas vereis ook baie afrigting om dit behoorlik op 'n skoubank te laat sit. Daar is net een teler in KwaZulu Natal wat "hase" skou.

Swart en Taan (Black and Tan)

Dis 'n pragtige klein konyntjie van 2,2 kg wat ongelukkig met die Vos (Fox) gekruis is. Die resultaat is te groot en het baie van sy taankleur verloor. 'n Paar toegewyde telers in Gauteng het volgehou met terugteling en skou nou die enkele dier of wat.

Hollandse Konyn

Hierdie is 'n baie gewilde ras en word dikwels verkeerdelik as "dwerge" in troeteldierwinkels aangebied. Hy is 'n klein konyn van 2 kg met kenmerkende kleurpatrone op sy lyf. Die voorlyf is grootliks wit en die agterlyf en kop gekleurd. Op die skoubank word die meeste punte volgens sy kleurpatrone toegeken. Dis uiters moeilik om 'n volmaakte Hollandse konyn te teel, maar hulle het baie goed gedoen op skoue. Hollandse konyne word in die volgende kleure geteel: swart, sjokolade, blou, geel, skilpaddop, staalgrys en grysbruin.

Die Hollandse Driekleur

Dis 'n effens groter konyn as die normale Hollandse een. Hy word geteel deur die Hollandse konyn met 'n Harlekyn te kruis. Gesien die beskikbare getalle, is dit net Heather Heron in KwaZulu Natal wat die geduld het om 'n projek soos hierdie aan te pak.

Die Engelse Konyn

Hy word die Engelse Spikkelkonyn of die Engelse Skoenlapper genoem vanweë sy besondere kleurvlekke. Hy is 'n wit konyn met 'n kleurvolle skoenlapper op sy snoet, 'n visgraat-patroon op sy rug langs en 'n groot aantal vlekke op spesifieke plekke op sy pels. Daar word gesê jy kan 'n perfekte Engelse konyn net skilder, nooit teel nie. Daar is egter hier en daar mense wat altyd 'n uitdaging soek en hom wel teel. Ook vir hierdie ras word die meeste punte op skou vir sy kleurpatrone toegeken. Die Engelse konyn is ook baie gewild by die skoupubliek, hoewel hulle effens groter is, naamlik tussen 2,6 kg en 3,6 kg. Die Engelse konyn kan in vyf kleure geskou word, naamlik swart, sjokolade, blou, skilpaddop en grys.

Vlaamse Reus

Hierdie is 'n baie groot konyn en word dikwels verkeerdelik as 'n ideale kommersiële konyn beskou. Die Vlaming, is 'n vertoonkonyn en word in hierdie klas geskou. Die Britse Konynraad erken net een kleur, naamlik staal, terwyl die Europese Standaard 'n aantal kleure erken. Die Europese Standaard vereis egter 'n groter konyn as die Britse Raad. Dis 'n ernstige probleem en telers sukkel op die oomblik om die vereiste gewig geteel te kry.

Harlekyn / Ekster

Die merke op hierdie twee konyne is veronderstel om identies te wees. Net die kleure verskil. Die Harlekyn is naamlik swart en geel, terwyl die Ekster swart en wit is. Die vereiste standaard is vir die kop om half wit / geel en halfgekleurd te wees met die ore die teenoorgestelde kleur as die kop. Die lyf is in stroke gekleur, met die pote teenoorgestelde kleure. Daar is net een persoon in KwaZulu Natal wat hierdie rasse skou. Die Britse Standaard laat toe vir bruin, blou en lila (ligpers), asook swart.

Himalaja

Die Himalaja-konyn is 'n klein, slangagtige diertjie van 2,2 kg. Hy is wit met pikswart vlekke op sy neus, ore, pore en stert. Dis 'n uitstekende skoukonyn as hy in kondisie is, maar dit vereis perfekte tydsberekening. Jong konyne vertoon gewoonlik bruinerige hare op die pote of die snoet (neusmerke) en is nie tenvolte ontwikkel nie. Ouer konyne, daarteenoor, ontwikkel oogvlekke (wenkbroue). Daar is gewoonlik net 'n paar op skoue te sien.

Nederlandse Dwerg

Hy is almal se gunsteling en 'n vertoonteler se nagmerrie. Hierdie klein konyntjie (1,2 kg maksimum) teel nie soos ander konyne nie. Opreggeteelde werpsels is selde soveel as drie en die aanvraag oorskry dus die aanbod. Gevolglik word mense dikwels gekul deur aan hulle

"dwerge" te verkoop wat in werklikheid gekruisteelde of sommer baba konyne is. Die Dwerge se herkenbaarste eienskappe is, afgesien van sy grootte, sy kort ore en plat gesigsvoorkoms. Die Dwerge word geskou in rooi-oog wit (row), blou-oogwit (bow) of gekleur. Hulle kom in amper elke denkbare kleur of patroon voor. Mense is egter geneig om die "row" en die "bow" te kruis en dit lewer 'n "Hollandse" wanpatroon. Dit kos baie deursettingsvermoë om van hierdie kruisings geteel te kry sodat dit aan skoustandaarde voldoen. Groot sukses word met die ras op Gauteng-skoue behaal en hulle is baie gewild onder skouers. Teling lewer egter probleme.

Flapore

Die Engelse Flapoor, met sy buitengewoon groot ore, sou 'n baie gewilde konyne wees as dit in hierdie land beskikbaar was. Ek het nog net een gesien en die was toe skynbaar met 'n Franse Flapoor gekruis. 'n Teler het daarin geslaag om 'n kroos geteel te kry, maar kon dit nie regkry om standaard met een van die twee te haal nie.

Die meeste Flapore wat in hierdie land aangetref word, is te wyte aan swak oorspiere by konyne met die gevolg dat hulle nie die oor/ore regop kan hou nie. Daar is blykbaar hier en daar 'n Engelse Flapoor asook Dwerge-flappe in Zimbabwe.

Jersey Wooly

Die ras is verkry deur 'n Franse Angora en Nederlandse Dwerge te kruis. Die Jersey Wooly het 'n kompakte liggaamsbou en weeg tussen 0,45 kg en 1,36 kg, om die rede word hul as 'n dwerg variasie geklassifiseer. Hul ore is klein en is slegs tussen 5 cm en 7,6 cm lank. Die Amerikaanse standaard erken 6 verskillende pelskleurgroepe, waarvan die mees algemene pelskleur wit-swart en gepunte wit-blou variasie is.

NORMALE PELSRASSE

Beige

'n Pragtige, kleinerige konyne met 'n wonderlike kleur. Sy pels het 'n sandkleurige onderlaag met 'n blouertint bo-op. As 'n goeie een op die skoubank beland, presteer hy gewoonlik uitstekend. Ek kan maar net vermoed dat die Beige se klein formaat en die geringe kleurwisseling die oorsaak is waarom hulle nie buite KwaZulu Natal aangetref word nie. In Brittanje het die met 'n baie donker tint feitlik oorgeneem wat daartoe gelei het dat die Isabella-standaard aanvaar is.

Kaliforniese Konyne

Dis een van die gewildste twee rasse in die land. Die Kaliforniese konyne is in Amerika ontwikkel as 'n vleiskonyne met 'n bruikbare pels. Hierdie wit konyne met gekleurde vlekke op sy neus, ore, pote en stert behoort tussen 3,4 kg en 4,5 kg te weeg. Toegewyde teling het die diere weer na skougrootte teruggebring. Probleme word nog met sowel die pelse as die diepte van kleur aan die eindpunte ondervind. Die Kaliforniër word volgens die Amerikaanse standaard beoordeel, behalwe dat sjokolade vlekke ook in Suider-Afrika toegelaat word (soos per Britse Standaard).

Chinchilla Giganta (Die Reus-Chinchilla)

Dis 'n baie groot konyne met 'n gekartelde pels in blou en wit patrone. Die pels se kleure is aan die kenmerkende kleur van die hare te wyte, naamlik 'n leiblou, dan 'n strook wit gevolg deur nog 'n strook blou, met swart steekhare tussen in. Aangesien dit 'n baie lang konyne is, bewerk

dit nie te goed na dit geslag is nie, maar word tog kommersieel geteel. Hierdie is nog 'n ras wat moeilik is om volwasse gewig op 'n gereelde grondslag te verkry.

Kaneel-konyn

Dis nog 'n Amerikaanse vleiskonyn wat vir die Swartmark na hierdie land ingevoer is omdat swartmense nie van wit konyne met rooi oë hou nie. Dis 'n groot, bruin konyn met donkerder eindpunte (neus, ore, pote en stert) en 'n swart (rookgrys) tint oor die pels. Dit was ongelukkig nie geslaagd as 'n vleiskonyn nie en word nou net hier en daar op 'n skou opgemerk.

Die Kaneel-konyn kom in verskillende skakerings voor en blykbaar word net die donker skakering in Zimbabwe geteel. Dis nie 'n probleem in Suid-Afrika nie. Die probleem, soos die geval met alle groot rasse, is om 'n konstante volwasse gewig te verkry

Deilenaar

Hy is een van die nuwer toevoegings tot die plaaslike toneel en is ontwikkel deur 'n teler wat die taan, in die Swart- en Taankonyn probeer verbeter het deur hom met 'n rooi konyn te kruis. Die diere wat op die skoubank verskyn, toon verbetering. Probleme word egter met volwassenes wat 'n maksimum van 3,5 kg gewig oorskry, ondervind. Die ander probleem is dat sowel die rooi as swart skakerings te veel wissel, selfs onder dieselfde werpsel. Hierdie konyne kom hoofsaaklik in Gauteng voor.

Voskonyn

Hy is na my mening een van die mooiste konyne in die land, veral die swart of "silwer" Vos. Ongelukkig is dit in die verlede nie in dieselfde lig deur die algemene publiek beskou nie. Hy is van gemiddelde grootte, gekleur en het 'n wit pens met wit vlekke op sy kakebeen, neusgate, binne die ore en ook wit spikkels op sy sye en kruis. Hy was op een stadium skaars, maar danksy 'n klompie toegewyde telers is hy nou met mening terug. Hy kom meestal in swart voor, hier en daar kom 'n sjokoladekleur op die skou, terwyl die bloues uiters skaars is. Die standaard-vereistes laat ook lila (ligpers) toe, maar ek het jare laas so een gesien.

Nieu-Seelandkonyn

Die Nieu Zeeland-wit (NSW) is die gewildste kommersiële konyn. Gevolglik is dit ook die een waar die meeste kruisteling voorkom. Die Amerikaanse Standaard, waarvolgens dit beoordeel word, vereis 'n dier swaarder as 4,2 kg. 'n Groot aantal van dié wat op skou gesien word, is óf ondergewig óf het die verkeerde pels. Die meeste wat op skou geplaas word, is óf jong óf middelgrootte (tussen 6 en 8 maande) diere. In KwaZulu Natal is 'n paar Nieu-Zeeland-rooies te vind, maar dit wil voorkom asof hulle dieselfde probleme as hulle wit rasgenote ervaar. Die Swart variëteit het skynbaar uitgesterf en 'n blou het ek nog nooit in hierdie land gesien nie.

Sabelkonyn

Daar is twee soorte, Martin en Siamees. Hulle word nie dikwels op skoue gesien nie, omdat hulle alewig aan die verhaar is. Hy is 'n kleinerige / middelgrootte konyn en kom in verskeie skakerings van "bruin" voor.

"Smoke Pearl" konyn

'n Konyn identies aan die Sabel, maar met 'n blou (grys) kleur.

Suid-Afrikaanse Rooi Konyn

As gevolg van die kruisteling van verskillende "rooi konyne" wat die land ingevoer is, is 'n standaard daargestel om hierdie diere se nageslag te akkommodeer. In een stadium was daar net een persoon in Gauteng wat hierdie ras geteel het, maar danksy die konyn se goeie vleiseienskappe raak die ras nou gewilder.

Havana

Die Havana konyn is geklassifiseer as 'n kompakte ras, as gevolg van hul kort, geronde ligaamsbou en weeg nie meer as 2,95 kg nie. Die pels van die Havana is kort en sag met 4 hoofkleure wat deur die Amerikaanse standarde geklassifiseer word. Die kleure sluit in sjokolade, blou, swart en gebroke (dit verwys na 'n mengsel van verskeie kleure).

Ander Variëteite

Van tyd tot tyd verskyn ander variëteite op die skoubank. Onlangs is *Perlflee* en *Lynx* in KwaZulu Natal vertoon, terwyl Chinchillas en Havanas in Gauteng gesien is. Dis derhalwe onjuis om te sê ander rasse kom nie in hierdie land voor nie. 'n Mens moet egter altyd seker maak dat daar 'n standaard vir die "nuwe ras" is wat jy ontdek het, alvorens jy daarvan koop.

SPESIALE PELSRASSE

Rex (Koningskonyn)

Dis 'n middelgrootte konyn met 'n kort pels van 12 mm lang hare. Die standaard vereis 'n baie digte pels wat 'n pragtige fluweel voorkoms tot gevolg het, veral by 'n goeie swarte. Vanweë sy kort pels vereis die Rex spesiale aandag en dit is raadsaam om Rexes op soliede vloere te hou. Rexes kom in 'n groot verskeidenheid kleure en patrone. Dwerg Rexes is tans baie gewild in Brittanje. Die feit dat Rexes sulke spesiale aandag vereis, tesame met hulle smal koppe (spits gesiggies) en gebrek aan digtheid by sommiges, verhoed dat meer van hulle op skoue gesien word.

Satynkonyne

Hierdie konyne se pels het die pragtigste satynagte glans en vandaar hulle naam. Die meeste Satyne wat in Suid-Afrika geskou word, is die Britse soort, wat kleiner is en 'n ronder postuur het. In Zimbabwe kom die Amerikaanse Satyn meer dikwels voor. Hy is groter, meer van 'n vleissoort. In KwaZulu Natal word normaalweg net die Ivoor (wit) Satyn geskou en hy presteer baie goed. In Gauteng sien 'n mens dikwels gekleurde variëteite en hulle het gewoonlik 'n gebrek aan digtheid. Brittanje beskou die Satyn deesdae as gewone pels-tipe, terwyl Natal 'n aparte afdeling vir Satyne het. Dit is dus noodsaaklik om te verseker dat jou dier vir die regte afdeling ingeskryf is as jy skou.

8. VOORBEREIDING VIR SKOU

Die voorbereiding wat jy vir skou moet doen sal baie afhang van watter ras jy kies. Sommige soorte, soos die Belgiese Haas en die Poolse Konyn (slegs eenkeer gesien) moet van kleins af geleer word om op die skoubank te poseer. Party telers beweer dat die Dwerg van jongs af geleer moet word om op 'n klein houtblokkie te sit ten einde sy bollige vorm te vervolmaak. Die Angora, veral die Engelse soort, vereis voortdurende opkammings om te verhoed dat die pels koek, maar sonder dat die pels deur oormatige geborsel uitgedun word. Daar is egter sekere reëls wat vir alle rasse geld as hulle geskou word. Jy kan daarmee wegkom om sommige van die reëls soms te ignoreer, maar 'n dier wat goed voorberei is, oes gewoonlik die hoogste onderskeiding in. Jy behoort altyd te verseker dat die dier aan die standaardvereistes vir die ras voldoen, of minstens so na as moontlik daaraan te kom. Gaan na of daar diskwalifiserende verskynsels is, soos krom beenstrukture of gebreke, wanpas tande, oë wat draal, swak gesondheid, gekleurde konyne met wit toonnaels en, in die geval van sommige rasse, of jou diere oor- of ondergewig is. Enige konyn wat vir skou ingeskryf word, moet gereeld hanteer word. Hy moet uit sy hok getel word, op 'n "tafel" neergesit word en geleer word om so stil moontlik te bly sit, selfs as hy langs ander konyne moet sit. Die konyn moet dan net so hanteer word soos wanneer hy beoordeel gaan word.

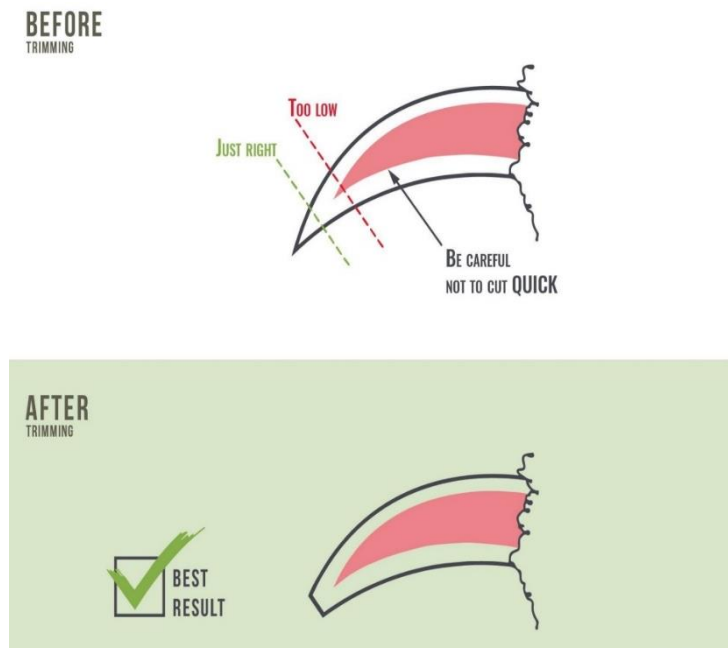
Die konyn moet skoon wees, sonder hokvlekke. Die hok moet dus skoon gehou word. Enige hokvlekke of ander vuil kolle moet voor die skou skoongemaak / verwyder word. Soms, mits die tyd dit toelaat en die bevlekte oppervlakte nat is, sal die konyn homself skoonmaak. In noodgevalle kan 'n aartappel of suurlemoen gebruik word om die dier mee skoon te maak. Die konyn se toonnaels moet twee weke voor die skoudag geknip word. Toonnaels behoort in elk geval gereeld geknip te word. Wanneer die toonnaels geknip word, wees bedag op die bloedvate in die naels. Hulle is maklik sigbaar in wit naels, maar moeiliker om raak te sien in donkerder naels. Skyn met 'n liggie om donker toonnaels te sny.

Probeer voorkom dat die konyn verhaar. Dit word gewoonlik gedoen deur die los hare oor 'n tydperk voor die skou uit die pels uit te borsel. Vryf jou hande deur sy pels terwyl die konyn op die tafel sit. Dit bring die los hare uit. As jy jou hande natmaak of 'n klam lap of seemslap gebruik om die konyn mee af te vryf, gaan dit gewoonlik gouer. Sommige vertoontelers probeer verharding voorkom of die proses versnel deur die diere vitamienes of ander spesiale kosse te voer. 'n Skielike verandering in die weer kan die konyn ook laat verhaar.

Die konyn moet in 'n reiskas na die skou vervoer word. Die kas moet sodanig wees dat die konyn homself nie natmaak as hy in die kas urineer nie. Dit is raadsaam om 'n wit konyn nie op koerantpapier te sit nie, omdat die ink sy pels kan vlek. Daar moet ook seker gemaak word dat die konyn vars lug kry. Indien moontlik, vermy oorverhitting want die konyn sweet maklik. Sommige vertoontelers glo daaraan om die aand voor die skou aartappelstysel of mieliemeel in die konyn se pels in te vryf ten einde enige stof of ligte vlekke te verwyder. Wees egter versigtig om nie te veel te gebruik nie, of anders moet jy die oormaat poeier die oggend voor beoordeling verwyder, anders kan die pels dof en leweloos lyk.

Die pels se glans kan ook verhoog word deur dit gereeld met 'n seemslap of skoon skaapwol te borsel. Party telers glo daaraan om hulle skoudiere 'n bietjie sonneblomsaad of grondboontjies te voer. Voorbereiding neem nie so baie tyd in beslag nie, maar dit maak dit baie meer moontlik vir jou dier om sy beste vir jou op die skoubank te lewer.

Die knip van naels

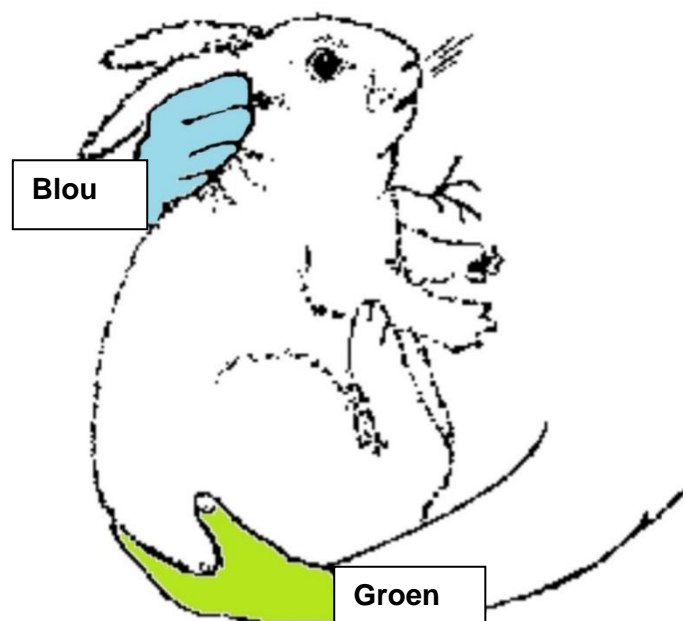
'n Konyne se naels groei voortdurend en soms word dit te lank. Die naels van 'n konyne moet 2 weke voor die skou geknip wees. Die naels kan geknip word deur enige tipe naelknipper of hondekknipper te gebruik. Wanneer daar geknip word, moet daar in gedagte gehou word dat die bloedvat nie raakgeknip moet word nie, maar eerder voor die bloedvat te knip (soos aangedui in die figuur). Vir konyne met donker naels sal 'n ligbron gebruik moet word om te identifiseer waar die bloedvat geleë is. Indien bloeding voorkom kan maizena gebruik word om die bloedvloei te beheer, die maizena dien as 'n stollingsfaktor.

Omdraai van 'n konyne

Die omdraai van 'n konyne is belangrik by skouman, was en voorbereiding. Om dié rede is dit belangrik om die tegniek te bemeester. Dit sal ook handig te pas kom tydens knip van die naels.

Stappe:

In die stappe sal verwys word na 'n blou en groen hand om die konsep beter te verstaan en te kan uitvoer. Vir iemand wat regs dominant is, sal die blou hand links wees en die groen hand sal na regs wees. Vir iemand wat links dominant is, sal dit vice versa wees.

- I. Plaas die konyn op 'n tafel in 'n sitposisie, met die konyn se agterkant nou jou toe geposisioneer en die konyn se voorkant na die beoordelaars (Die sitposisie wat **cobby** genoem word).
- II. Plaas een hand om die onderkant van die ore en versterk saggies jou greep op die "los velle" op die rug se agterkant om die konyn beter te beheer (soos gewys in die figuur waar die "blou" hand voorkom)
- III. Plaas die ander hand aan die onderkant van die konyn om die hele gewig van die konyn te ondersteun (soos gewys in die figuur as die "groen" hand)
- IV. Gebruik die "groen" hand en lig die konyn stadig op saam met die "blou" om die voorkant op te lig. Draai die "groen" hand links (om die konyn om te dop) of vice versa (links dominant) terwyl jou ander hand (blou hand) die konyn se nek en kop ondersteun.
- V. Die konyn behoort in 'n lê posisie (op sy rug) te wees. Die konyn moet dan stadig afgesak word totdat die konyn op die tafel lê.
- VI. As die konyn op sy rug lê, moet daar steeds 'n greep op die skouers en ore gehou word (die "blou" hand moet steeds vashou) terwyl die "groen" hand vry is om toegang te hê tot al die nodige toerusting.

Benodigdhede in die trommel

Item	Funksie
Matjie	Konyn op te plaas tydens skou.
Shammy	Finale los hare te verwyder vanaf die konyn.
Baba-olie	Tydens skoonmaak op ore te smeer.
Maizena / Babapoeier	Om hokvlekke wat reeds gewas is te verdof. Vir wit dele op die konyn.
Skaapwol	Slegs vir donker of swart konyne.
Naelknipper	Knip naels 2 weke voor skou.
Suurlemoen	Hokvlekke vanaf pote te verwyder.
Watte	Tydens skoonmaakproses gebruik.

❖ **Daar moet altyd 'n water- , sowel as kosbak, vir die konyn neergeplaas word tydens skou.**

9. RIGLYNE VIR VOORBEREIDING VAN KONYNE VIR SKOU

9.1 Voorbereiding tuis

- Knip toonnaels twee weke voor die skou, sodat die konyn tydens skouman vertoon kan word en sodoende moontlike seerhakke voorkom.
- Indien die konyn verhaar, veral met seisoenverandering, borsel gereeld die konyn uit met 'n sagte borsel, bv. bababorsel of 'n sagte kam.
- Voer die konyn 'n geballenseerde dieet om gesonde mikrobiese balans in die ingewandes te verseker.

9.2 Voorbereiding by die skou

Die Vrydagaand of Saterdagoggend word die konyn se bene, stert en pels skoongemaak omrede konyne stres ervaar tydens vervoer, of omdat die konyn in uriene of ketels gesit het deur die nag. Punte word gegee vir die netheid van die skouman. Dit is belangrik deur die hele verloop van die skou.

10. RIGLYNE TYDENS SKOONMAAK VAN JOU KONYN

Die deelnemer moet die skoonmaakbenodigdhede uit die trommel pak en daarna moet elke item se funksie bespreek word. Begin skoonmaak en voorbereiding in 'n volgorde wat gemaklik vir jou as deelnemer is.

1. Ondersoek die pels vir absesse deur met klam vingerpunte deur die pels te werk.
2. Daarna sal die konyn verdroog word en babapoeier/maizena aan slegs wit dele toegedien word. Indien die konyn swart is, sal skaapwol gebruik word. 'n Shammy kan gebruik word om die finale los hare te verwyder of 'n sagte bababorsel kan gebruik word.
3. Ore word ondersoek vir oorkanker en met 'n klam watte skoongemaak. Daarna sal baba-olie op 'n watte gebruik word om die ore uit te vee (gebruik 'n skoon watte vir elke oor tydens toediening van baba-olie sowel as die klam watte).
4. Die neus word vir snuifsielte ondersoek en skoongemaak met 'n klam watte.
5. Die voorpote word ondersoek vir papies. Daarna word die suurlemoen gebruik om die voorpote skoon te maak. Babapoeier word toegedien om verdere hokvlekke te bedek.
6. Buikloop word ondersoek onder die stert. Maak onder die stert skoon met 'n klam watte.
7. Draai die konyn om en ondersoek vir dragtigheid. Daarna sal die onderkant gewas word deur vingerpunte klam te maak en deur die maagpels te werk. Daarna sal die konyn gedroog word en indien wit dele voorkom op die maagpels, word babapoeier toegedien. Indien die konyn donker of swart kolle het, word skaapwol gebruik.
8. Ondersoek die agterhakke vir seerhakke. Was die agterpote met suurlemoen. Dien babapoeier toe om die oorblywende hokvlekke te verdof.

11. RIGLYNE VIR SKOU

Beoordeling

Die deelnemer moet die konyn hanteer om te verseker dat die konyn in goeie kondisie op die skoubank vertoon word.

Beoordeling van skouman

Die deelnemer moet die konyn waarmee hy / sy skou se ras, soos aangedui, volgens die handleiding voordra met Skouman. Indien dit nie 'n "opregte" ras is nie, is dit nie 'n diskwalifikasie nie. (Die konyn kan eenvoudig as 'n "pet-rabbit" vernoem word en daarna eienskappe te noem waarna dit neig van ander rasse).

Algemene voorkoms

- Die deelnemer moet die konyn toelaat om stil te vertoon vir 'n paar sekondes, omdat dit bydra vir hanteringspunte.
- Die deelnemer moet die konyn se tipe raseienskappe beskryf.
- Die deelnemer moet die konyn van sy kop tot agter by die stert ondersoek deur te kyk na siektes in geheel. Dis wys om 'n volgorde te hê (bv. te begin by die neus en te ondersoek vir Pasteurella, dan die simptome en moontlike behandeling te noem vir Pasteurella. Volgende die voorpote, totdat die hele konyn ondersoek is).
- Die deelnemer moet moontlike diskwalifikasies uitwys.
- Die beoordelaar sal tydens die beoordeling vrae aan die skouman rig om die kennis van die deelnemer te toets.

Siektes

Die deelnemer moet die siektes, sowel as moontlike behandeling noem, bv. Oorkanker word veroorsaak deur myte in die oor wat 'n skurwe voorkoms tot gevolg het. Moontlike behandeling is baba-olie vir die skurwigheid.

Punte word laastens aan die netheid van die skouman gegee.

12. VOLLEDIGE VOLGORDE VAN DIE SKOUPROSES

1. Opmerkings oor konyn

- Tipe ras
- Kenmerke / eienskappe van ras

2. Opmerkings oor pels

- Kleur
- Digtheid
- Tekstuur
- Verharing en gelykheid
- Kondisie
- Vlekke

3. Opmerkings oor:

- Kop en ore
- Oë
- Nek

4. Opmerkings oor:

- Toonnaels
- Pote

5. Opmerkings oor:

- Bene

6. Bepaal geslag

7. Ondersoek die konyn vir siektes en foute.

7.1 Aansteeklike siektes

- Pasteurella

7.2 Nie-aansteeklik siektes

- Wanokklusie van tande
- Absesse
- Diarree

8. Ondersoek geslagsorgane

9. Opmerkings oor stert